

Dr CVI ROTEM, TEL AVIV

MLADA IZRAELSKA GENERACIJA

Obnova jevrejskog naroda u staro-novoj domovini ima mnogo, i vrlo različitih vidova. Jedan od najznačajnijih je nastajanje mlade izraelske generacije, toliko različite od generacije otaca, generacije došljaka.

Krivo bi bilo misliti da je osobenost „sabra“-a (tako se zove dijete rođeno u Palestini, po kaktusovom plodu, izvana bodljikavom i oporom a iznutra slatkom) u tome što raste u nezavisnoj državi Izrael. Jer sve one osobine kojima se sabra odlikuje došle su do sjajnog i veličajnog izražaja upravo u Ratu za nezavisnost, dakle još prije no što je proglašena država Izrael. I tako, onima koji su se rodili iza deklaracije nezavisnosti od 15 maja 1948 još nema šest godina, pa je isuviše rano da se analiziraju odlike najmlade generacije, koja je rođena i rasla u nezavisnosti. Pa i oni koji su se rodili za vrijeme engleskoga mandata, bili su još sasvim maleni u danima Borbe za nezavisnost te se i ne sjećaju kako je bilo prije obnovenja izraelske države, i njima danas nema ni trinaest godina, dakle još su isuviše mladi da bismo smjeli izvoditi kakve takve zaključke iz njihovih osobina i razvitka.

Nema sumnje, dakle, da se osobenost sabra-a i sve ono po čemu se on razlikuje od generacije otaca, a još više od stotina hiljada novih useljenika koji su se uselili u državu Izrael istom iza 15 maja 1948 — nije razvilo pod uticajem državne nezavisnosti, nego da su tu odlučivali drugi činioci.

Pa ipak, ma pod kojim vidom počeli da posmatramo nastajanje i razvitak izraelske mlade generacije, doći ćemo do tačke u kojoj se svi ti vidovi pretvaraju u jedno: osjećaj sraštenosti s grudom, koji je u najdubljoj dubini identičan s osećajem lične i skupinske nezavisnosti i s potpunom povezanosti pojedinca uz skupinu kojoj pripada. U Izraelu sve je to prethodilo državnoj nezavisnosti ali je ono u suštini ne samo tlo iz kojega raste politička suverenost, nego i njen najdragoceniji, najistaknutiji odražaj, smisao i opravdanje.

Iz tri aspekta može, po tome, da se posmatra mlada izraelska generacija: kakav je njen osjećaj ličnosti i koji su oblici njegova ispoljavanja; kakav je njen osjećaj zajedništva i u kojim se oblicima

on ispoljava; kakav je njen odnos prema zemlji, prema majci — domovini i prema majci-grudi, i u kojim se oblicima ispoljava taj odnos. Tek u drugome redu, uglavnom kao posljedica ovih triju posmatranja, treba da se osmotri odnos mlade generacije prema roditeljima, prema porodici uopće kao historijskoj pojavi, prema njenu proširenju — narodu i njegovoj galutskoj historiji; a u drugu ruku prema svijetu uopće, prema ostalim narodima, čovečanstvu, kulturi, i zatim prema radu, zvanju, osnivanju porodice itd.

U okviru ovoga članka mogu tek da se nabace neka opažanja u najgrubljim crtama, jer još mlada psihološka nauka u Izraelu nije dospjela da obradi tu temu kako treba.

Izraelska deca izvode folklorni ples

Osnovna je činjenica u životu mlade izraelske generacije — sloboda. Ali ona nalazi svoj prirodni korektiv — ne u autoritetu roditelja ili škole, koji je u Izraelu manji nego igdje u svijetu, nego u zajednici u kojoj dijete raste. Djeca govore hebrejskim jezikom, koji je vrlo različit od jezika starije generacije; manje po rječniku, više po uprošćenoj gramatici, a najviše po naglasku riječi i čitavoj intonaciji govora. Još je veća razlika, dabome, ako se u roditeljskoj kući ne govori hebrejskim jezikom. Dijete živi u svijetu koji je nedokučiv roditeljima, bilo da su oni došli iz istočne Evrope s ucijepljenom psihologijom vječno progonjenih i svim njenim pozitivnim i negativnim posljedicama, bilo da su došli sa Zapada, s baštinom asimilovanog Jevrejina koji je „ispljunut“ iz sredine koju je smatrao svojom sredinom i koji ne može da izbriše iz duše pečat

osamljenosti i poniženja koji mu je udaren u djetinjstvu kad je bio član bespomoćne manjine među toliko različitom većinom.

S a b r e je drugačiji od oca i majke. Zato je slobodan, nezavisan. On raste s drugovima i drugaricama od prvog djetinjstva do mladosti i muževnosti; dijeli s njima sve svoje doživljaje u punoj ravnopravnosti. Doduše ne smije se izgubiti iz vida klasni momenat koji podvaja u nekoj mjeri i izraelsko dječje društvo, a isto tako djeluje i podvojenost p o e d o t a to je razdioba po glavnim grupacijama galutskog jevrejstva koja još nije izbrisana; ali se bez pretjerivanja može reći da i klasna i grupacijska podvojenost nije ni izdaleka toliko jaka i uticajna kao klasna ili nacionalna podvojenost u predrevolucionarnom evropskom svijetu iz kojega su izraelski pioniri ponijeli svoje sudove i mjere. I ne samo to. Svi ti djetinjski doživljaji vezani su uz određeno mjesto. Desetine i stotine dječaka i djevojčica rastu zajedno od prvih dana života; zajedno su ugledali zalaz sunca s istog brežuljka; išli u isti dječji vrt, u isti razred škole, od prvog do osmoga; zajedno su rasli u svome k i b u c u, ili u m o š a v o v d i m, ili u svom gradskom stanbenom kvartu, i zajedno su pratili svaku fazu razvitka, svaku novu cestu ili putevljak, svaku novu zgradu, svako proširenje J i š u v a tj. nastanjenog svijeta koji osvaja pustinju korak po korak, prodire u brda, isušuje, oploduje pijesak. Prijateljstva koja se tu stvaraju u punom su smislu riječi životna prijateljstva, jer ona obuhvataju sve što obuhvata život i traju kroz čitav život. Ljubavi koje se tu rađaju između mladića i djevojaka, prirodne su i duboke, jer su usidrene u zajedničkom djetinjstvu, jer su prirodan nastavak djetinjskog prijateljavanja i jer im je zajednička sva njihova „prošlost“. Opasnosti kojima ta mladež biva izložena samo jačaju njenu otpornost, jer je ona zdrava i tjelesno i duševno, jer vjeruje u sebe, jer se oslanja na prijatelje, jer je ukorijenjena u zemlji iz koje se rodila, na kojoj raste, za koju živi i za koju je spreman poginuti bez pogovora, bez trunke žaljenja.

Izraelska omladina ne voli cjepidlačenje ni na kojemu području. Ona je jednostavna, prosta, i voli jednostavnost. Ali kad su objavljena pisma i dnevnici desetina mladića i djevojaka koji su pali u Ratu za nezavisnost, otkrilo se bogatstvo osjećaja i misli koje nije niko naslućivao pod oporom kožom s a b r a. Bilo je u tim dnevnicima i pismima, pisanim roditeljima, prijateljima, dragima i dragama odličnih pjesama i priča, filozofskih rasmatranja, književnih ocjena, putopisa (iz Italije i drugih zemalja u koje su naši mladići dospjeli s Jevrejskom brigadom), itd. itd. A nisu samo ti poginuli bili nadareni. Mlada generacija književnika i naučnika, slikara i muzičara već je stvorila djela koja su zanimljiva ne samo po svojoj originalnoj izraelskoj tematici koju samo mogu iz dubine da prošire i izdignu na svijetlo stvaranja, nego i po objektivnoj umetničkoj ili naučnoj vrijednosti. Naša mlada generacija daleko je od svake dvojnosti koja je toliko značajna za galutskog Jevrejina i koju ne može sasvim da prebrodi i kad se preseli u Erec Jisrael.

Prostota izraelske omladine nekad odbija, ali iza nje se kriju vrijednosti kojima je ta prostota tek štiti i obrana. Jer ona je i vrlo sentimentalna — dubok je njen osjećaj za muziku, mada je dezorijentiran zbog raznolikosti stilova koji utiču na izraelsku muziku — i vrlo stidljiva. Ona se boji velikih riječi i velikih gestova, ali je vazda spremna na djela, i velika i mala. Ona je okrenuta prema

Šaar haamakim — (Kapija dolinā) kibuc u kojem žive omladinci, članovi „Hašomer haacira“ iz Jugoslavije.

starijima, ali i prema sebi, i svagda spremna da izgori na oltaru svoje istine i svoga ostvarenja.

Državna suverenost učvrstila je osjećaj slobode, ali nije učvrstila osjećaj zajedništva koliko on nije neposredna posljedica zajedničkog raštenja. Prije je djelovao još i momenat borbe jevrejskog Jišuva, sputanog tudinskom vlašću, kojega je sada nestalo. Pored toga je masovna aliya uvećala šarenilo Jišuva, ojačala klasni momenat, proširila nacionalni horizont, produbila razumijevanje za galutsku braću i za historijski put jevrejskog naroda, a sve to razbija

ono primitivno jedinstvo i zajedništvo mlade generacije. Sama činjenica nezavisne države obavezuje u ovo doba svjetskih zapleta i sukoba na taktiziranje u odnosu prema velesilama, a u drugu ruku otvara mladoj generaciji nova područja rada koja su gdjekad pionirska, ali često daleko od pionirstva, dakle karijeristička, birokratska.

Sve su to uticaji koji se još nisu iskristalizovali, pa se još ne zna kakav će biti konačni lik mlade generacije koja danas raste, prvoga naraštaja obnovljene izraelske države koji se od prvog svijesnog, mada djetinjskog opredjeljivanja razvija u novoj atmosferi državne nezavisnosti i okupljanja razasutog Jevrejstva. No nema sumnje da nam dosadašnje iskustvo daje puno pravo da vjerujemo u našu mladu generaciju. Ona je drugčija od nas. Ona cijeni plug više od knjige, rad više od posla, djelo više od riječi. Njena je kora opora, ali je njena srž zdrava i slatka. Ona raste u slobodi, u zajednici koja ne zna podvojenosti između čovječstva i Jevrejstva, ukorijenjena u grudi. Ona je patriotska, nacionalna u najplemenitijemu smislu te riječi, a podjedno socijalna i puna težnje da izgradi državu Izrael na zdravim društvenim osnovima. Ona je ponos naše današnjice, opravdanje naših pregaranja, zaloga naše budućnosti.